

Lakivaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä Eduskunnalle Eurojustin ja Ukrainan välisestä yhteistyösopimuksesta

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä Eduskunnalle Eurojustin ja Ukrainan välisestä yhteistyösopimuksesta (U 7/2015 vp): Asia on saapunut lakivaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitusneuvos Leena Kuusama, oikeusministeriö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- sisäministeriö
- valtakunnansyyttäjänvirasto

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Euroopan unionin syyttäväviranomaisten yhteistyöelin, Eurojust, on 14.4.2015 toimittanut neuvoston puheenjohtajalle Eurojustin neuvotteleman luonnoksen Eurojustin ja Ukrainan yhteistyösopimukseksi. Sopimuksen tarkoituksena on sopia yhteistyöstä Eurojustin ja Ukrainan välillä järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa. Neuvoston päätöksen (Eurojust-päätös, 2002/187/YOS) 26 a artiklan mukaan Eurojust voi tehdä neuvoston hyväksymiä yhteistyösopimuksia kolmansien maiden kanssa. Valmiiksi neuvotteluille sopimuksille on ennen allekirjoittamista saatava neuvoston hyväksyntä. Sopimus on tarkoitus hyväksyä neuvostossa lokakuussa 2015.

Yhteistyösopimuksen pääasiallinen sisältö ilmenee valtioneuvoston kirjelmästä. Sopimuksen keskeinen osa koskee tietojenvaihtoa Eurojustin ja Ukrainan välillä.

Valiokunnan lausunto LaVL 2/2015 vp

Valtioneuvoston kanta

Suomen kannalta sopimus on hyödyllinen, koska se saattaa edistää sellaisten vaativien rikosten tutkintaa, joiden oikeuskäsittely on Suomen intressissä. Valtioneuvoston kanta on, että sopimus voidaan hyväksyä neuvostossa.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Eurojust on neuvotellut Ukrainan kanssa sopimuksen, jonka tarkoituksena on sopia Eurojustin ja Ukrainan välisestä yhteistyöstä järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa. Tarkoitus on erityisesti edistää ja tehostaa tietojenvaihtoa sopijapuolten välillä. Neuvoteltu sopimus vastaa pitkälti Eurojustin kolmansien maiden kanssa aiemmin neuvottelemia yhteistyösopimuksia. Tällaisia sopimuksia on tehty Kroatian, Islannin, Sveitsin, Norjan, Yhdysvaltojen, Makedonian, Liechtensteinin ja Moldovan kanssa.

Saadun selvityksen mukaan Eurojustissa on ollut yli 60 Ukrainaan liittyvää operatiivisen tason asiaa hoidettavana, mitä ei voida pitää vähäisenä. Käytännön tason kokemukset myös muiden kolmansien maiden kanssa tehtyjen yhteistyösopimusten osalta ovat olleet hyviä. Myös Suomen lainvalvonta- ja oikeusviranomaiset ovat hyötynet näistä yhteistyösuhteista. Saamansa selvityksen perusteella lakivaliokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan siitä, että sopimus on Suomen kannalta hyödyllinen, koska se saattaa edistää sellaisten vaativien rikosten tutkintaa, joiden oikeuskäsittely on Suomen intressissä. Valiokunta pitää neuvotellun yhteistyösopimuksen hyväksymistä kannatettavana.

Eurojustin ja Ukrainan välisen sopimuksen tärkein kohta on tietojenvaihtoa koskeva artikla 9. Tietoja voidaan vaihtaa sopijapuolten välisen yhteistyön tehostamiseksi vakavan rikollisuuden, erityisesti järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin torjumiseksi. Suomesta Eurojustille luovutettujen tietojen luovuttaminen kolmannelle valtiolle edellyttää kansallisen jäsenen suostumusta. Kansallisen jäsenen tulee tietoja luovuttaessaan noudattaa Suomen kansallista lainsäädäntöä. Lakivaliokunta on pitänyt tätä tärkeänä myös aiemmin Eurojustin ja Moldovan välistä yhteistyösopimusta koskevassa lausunnossaan (ks. LaVL 2/2014 vp) tiedon omistajuusperiaatteen ja luottamuksen säilyttämisen vuoksi. Näin ollen kansallisen jäsenen ei tule luovuttaa eteenpäin esimerkiksi rikostutkinnan kesken ollessa sellaista haltuunsa saamaa tietoa, jota tutkinnanjohtajan käsityksen mukaan ei voida rikostutkinnallisista syistä luovuttaa.

Valiokunnalla ei ole toimialansa kannalta huomauttamista sopimuksen sisältöön.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Lakivaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Valiokunnan lausunto LaVL 2/2015 vp

Helsingissä 18.9.2015

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Kari Tolvanen kok
jäsen Katja Hänninen vas
jäsen Emma Kari vihr
jäsen Niilo Keränen kesk
jäsen Katri Kulmuni kesk
jäsen Suna Kymäläinen sd
jäsen Mikko Kärnä kesk
jäsen Antero Laukkanen kd
jäsen Sanna Marin sd
jäsen Tom Packalén ps
jäsen Antti Rantakangas kesk
jäsen Mari-Leena Talvitie kok
jäsen Ville Tavio ps
varajäsen Veera Ruoho ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mikko Monto